

Studieplan for helsefag

Høyere yrkesfaglig utdanning
60 studiepoeng – Nettbasert

Fordypning:
Kreftomsorg og lindrende pleie
Høsten 2024 – Våren 2026

Akkreditert:	14.02.2013
Utdanningens navn:	Kreftomsorg og lindrende pleie
Studienivå:	Fagskole
Studiepoeng:	60
Gradsbetegnelse:	Fagskolegrad / Professional degree
Omfang:	Studietid er beregnet til 1500 studietimer. Tilsvarende 2 år på deltid.
Studiemetode:	Nettstudium med avsluttende eksamen.
Start- og sluttdato:	Fast oppstart og styrt progresjon.
Fagansvarlig:	Kathrine Nielsen

MedLearn

Revideringer av studieplanen:

Dato:	Type endring:	Signatur:

Innhold

BAKGRUNN.....	4
OPPTAKSKRAV	5
BESKRIVELSE AV UTDANNINGEN	6
OMFANG OG FORVENTET ARBEIDSMENGDEN	7
OVERORDNET LÆRINGSMÅL FOR UTDANNINGEN.....	8
EMNE 1: KREFTSYKDOMMER OG BEHANDLINGSFORMER.....	10
Innhold 10	
Læringsutbytte for emne 1	10
Litteratur 12	
EMNE 2: REHABILITERING	13
Innhold 13	
Læringsutbytte for emne 2	13
Litteratur 14	
EMNE 3: LINDRENDE PLEIE OG OMSORG VED LIVETS SLUTT.....	15
Innhold 15	
Læringsutbytte for emne 3	15
Litteratur 16	
EMNE 4: ETIKK, SAMHANDLING OG KOMMUNIKASJON	17
Innhold 17	
Læringsutbytte for emne 4	17
Litteratur 19	
EMNE 5: PRAKSISVURDERING OG FORDYPNINGSOPPGAVE	20
Innhold 20	
Læringsutbytte for emne 5	20
Litteratur 22	
UNDERVISNINGSFORMER OG LÆRINGSAKTIVITETER	23
Undervisningsformer	23
Læringsaktiviteter	24
VEILEDNING OG OPPFØLGING	25
VURDERINGSORDNINGER	26
Arbeidskravene	27
Eksamener	27
Skikkethetsvurdering	29
SAMLET OVERSIKT OVER LÆREMIDLENE	30

BAKGRUNN

Kreft er et samlenavn på over 200 ulike kreftsykdommer som er veldig forskjellige. Kreftsykdommer har til felles at de starter med unormal celledeling. Antall personer som får en kreftdiagnose er økende. Du kan lese mer om dette her: <http://www.kreftregisteret.no/> I dag er omtrent 60 % av de som får kreft, i live etter fem år. På den annen side kan effektiv kreftbehandling gi seneffekter og skader som først melder seg etter mange år.

Fagskoleutdanningen handler også om livets slutt og hvordan lidelse og plager i denne livsfasen best mulig kan lindres. Helsefagarbeideren møter døende pasienter i sitt arbeid i for eksempel sykehjem, i hjemmebaserte tjenester og på sykehus.

I følge Helse- og omsorgsdepartementet er tilbudet om videreutdanning på fagskolenivå spesielt viktig for å øke kompetansen og redusere avgangen fra sektoren. Håpet er at det også kan bidra til å øke rekrutteringen til helse- og sosialfag i den videregående skole.

Det studenten lærer i Kreftomsorg og lindrende pleie er direkte anvendbart i arbeidet med kreftsyke pasienter og pasienter i livets siste fase. For arbeidstakere vil det å gjennomføre fagskoleutdanningen lede til økt forståelse for arbeidet. Fagskoleutdanningen representerer et betydelig faglig løft for den enkelte som har sin bakgrunn fra videregående skole.

Kreftomsorg og lindrende pleie gir en ettertraktet spisskompetanse og er et direkte kompetansehevende tiltak. Kreftomsorg og lindrende pleie er et alternativ til høyere utdanning og representerer et alternativt utdanningsløp for mange.

Utdanningen er nettbasert. Opplegget er svært fleksibelt og er lagt opp med tett individuell veiledning og tilbakemelding fra lærer, og gjør at flere klarer å kombinere arbeid og familie med utdanning.

OPPTAKSKRAV

Kreftomsorg og lindrende pleie bygger på bestått videregående opplæring i helse- og oppvekstfag og for søkere som har:

- fagbrev som helsefagarbeidere
- fagbrev som ambulansesarbeidere eller
- fagbrev som helsesekretær

Målgruppen til Kreftomsorg og lindrende pleie er helsefagarbeidere, omsorgsarbeidere, hjelpepleiere, ambulansesarbeidere og helsesekretærer som er autorisert helsepersonell etter helsepersonelloven.

Søker må være minimum 19 år gammel. Det anbefales at søker har minimum ett års yrkeserfaring.

Realkompetansevurdering

Søkere som ikke tilfredsstiller opptakskravene over, kan søke om å bli realkompetansevurdert. En realkompetansevurdering bygger på dokumentert arbeidserfaring og utdanning.

- Søkeren må kunne dokumentere minimum fem års relevant arbeidserfaring. Relevant arbeidserfaring er erfaring fra helse- og omsorgssektoren hvor søkeren har vært i direkte kontakt med pasient/bruker/klient. Eksempler på relevant arbeidserfaring er fra palliativ enhet i sykehjem, sykehjemsavdelinger som har kreftpasienter, hospice, ulike sykehusavdelinger som har kreftpasienter, fra onkologiske avdelinger og fra palliative sentra.
- Kandidater som søker opptak på bakgrunn av realkompetanse må dokumentere at de har en alder på minimum 23 år.
- Søkeren må ha norskkunnskaper tilsvarende Nivå B1, Vg1 studieforbereende eller Vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram i videregående skole. Norskkunnskapene må dokumenteres med bestått vitnemål eller karakterutskrift.
- Søkere som tas opp på bakgrunn av realkompetanse vil etter gjennomført og bestått avsluttende eksamen ikke kunne kvalifisere til fagbrev som helsefagarbeider.

Fullført høyere yrkesfaglig utdanning (fagskole) av ett års varighet/to år på deltid (60 studiepoeng) gir betegnelsen fagskolegrad. Søkere som tas opp på bakgrunn av realkompetanse vil også få betegnelsen fagskolegrad etter gjennomført og bestått avsluttende eksamen, men dette kvalifiserer ikke til tittel som helsefagarbeider.

BESKRIVELSE AV UTDANNINGEN

Kreftomsorg og lindrende pleie tilbys som ettårig når den tas på fulltid og toårig når den tas på deltid. Undervisningen er nettbasert, med fast oppstart inntil to ganger i året og styrt progresjon. Fullført og bestått utdanning gir 60 studiepoeng.

Utdanningen består av fem emner som igjen er delt inn i moduler.

- Emne 1:** Kreftsykdommer og behandlingsformer
Fire moduler med to obligatoriske arbeidskrav og en avsluttende eksamen
10 studiepoeng / 250 studietimer
- Emne 2:** Rehabilitering
Tre moduler med to obligatoriske arbeidskrav og en avsluttende eksamen
10 studiepoeng / 250 studietimer
- Emne 3:** Lindrende pleie og omsorg ved livets slutt
Fire moduler med to obligatoriske arbeidskrav og en avsluttende eksamen
10 studiepoeng / 250 studietimer
- Emne 4:** Etikk, samhandling og kommunikasjon
Tre moduler med tre obligatoriske arbeidskrav og en avsluttende eksamen
10 studiepoeng / 250 studietimer
- Emne 5:** Praksisvurdering og fordypningsoppgave
Fem obligatoriske arbeidskrav og levering av fordypningsoppgave (eksamen)
20 studiepoeng / 500 studietimer
- I alt** **60 studiepoeng / 1500 studietimer**

Emnenes faglige innhold er utviklet i tråd med gjeldende styringsdokumenter og aktuell faglitteratur knyttet til de ulike temaområdene. Til hvert emne er det formulert læringsutbyttebeskrivelser. Det totale innholdet og læringsutbyttebeskrivelsene bygger på planverket til Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanninger i helse- og oppvekstfag (NUFHO), men det er gjort justeringer knyttet til emnetitlene og oppbygningen.

Emnene gjennomføres i den rekkefølgen de er spesifisert og obligatoriske arbeider (arbeidskrav) for foregående emne må være levert og bestått før eksamen kan avlegges. Dette sikrer en faglig progresjon hos studentene.

Merk: Man vil automatisk bli avmeldt eksamen man har meldt seg opp til, hvis ikke arbeidskravene er godkjent av lærer en uke før eksamensdatoen.

I det 5 emnet i utdanningen skal studenten jobbe systematisk med å vurdere sin egen praksis i lys av det teoretiske grunnlaget som er lagt i de fire første emnene, samt jobbe med en forsyningsoppgave. Levering av fordypningsoppgaven, er eksamen i emne 5.

Alt om eksamen finner du på <https://medlearn.no/alt-om-studier/eksamen/>.

OMFANG OG FORVENTET ARBEIDSMENGDE

Studietid er beregnet til 1500 studietimer. Pensum omfatter ca. 2000 sider. Med utgangspunkt i en semesterlengde på 15-16 uker bør du beregne ca. 20 studietimer per uke.

Utdanningen er organisert som et selvstudium, men faglærere og studieledere bidrar med jevnlig tilbakemelding og oppfølging. Undervisningsmateriellet til fagskolen ligger tilgjengelig for studentene i nettskolen. Ulike øvingsoppgaver, refleksjonsoppgaver og selvtester brukes som forberedelse til arbeidskrav og eksamen.

Studenten må ha egen PC/Mac og tilgang til internett.

Fordeling av timer og forventet arbeidsmengde mellom undervisning, veiledning og selvstudium.

Emnenavn	Omfang	Undervisning	Veiledning	Selvstudium	SUM timer
Kreftsykdommer og behandlingsformer	10 SP	50	10	190	250
Rehabilitering	10 SP	50	10	190	250
Lindrende pleie og omsorg ved livets slutt	10 SP	50	10	190	250
Etikk, samhandling og kommunikasjon	10 SP	50	10	190	250
Praksisvurdering og fordypningsoppgave	20 SP	100	20	380	500
Sum	60 SP	300	60	1140	1500

Undervisning i nettskolen er en kombinasjon av en eller flere undervisningsformer, for eksempel emnewebinarer, gjennomgang av nettressurser og innspilte videoer og podkaster som er utviklet i forbindelse med studiet.

Veiledning innebærer diskusjon med faglærer via skriftlig eller muntlig tilbakemelding på innleverte oppgaver. Veiledning dreier seg også om oppfølging og praktiske webinarer fra studieleder og administrasjon. Behovet for veiledning varierer fra student til student, men vi har erfaring med at dette dreier seg i snitt om ca. 50-60 timer.

Selvstudium innebærer å lese studielitteratur, delta i diskusjoner, arbeide med oppgaver og andre læringsfremmende aktiviteter.

OVERORDNET LÆRINGSMÅL FOR UTDANNINGEN

Målet er å utdanne reflekterte yrkesutøvere som tar initiativ til å planlegge, organisere og iverksette tiltak i samarbeid med andre tjenesteytere og personer som er kreftsyke og/eller har behov for lindrende pleie.

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om fagbegreper, ulike verktøy for kommunikasjon, lindrende pleie og prosesser for rehabilitering. • har innsikt i lovverk og forskrifter som regulerer sosiale og økonomiske støtteordninger som er aktuelt for kreftpasienter og deres pårørende. • har kunnskap om fagfeltet kreftomsorg og lindrende pleie, hvilke tiltak som finnes for de personer, og har kjennskap til hvordan disse er organisert. • har kunnskap om kreftsykdommer, ulike behandlingsformer, virkning/bivirkning/seneffekter og kan holde seg faglig oppdatert innen fagfeltet • har kunnskap om betydningen av kreftomsorgen og god omsorg i en palliativ fase. • kan legge til rette for gode omsorgstiltak for personer i en palliativfase og for pasienter som har eller har en kreftsykdom, og betydningen det har for enkelt individet og samfunnet.
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan søke etter og bruke informasjon fra ulike kilder til egen faglig utvikling. • kan anvende kunnskap om brukermedvirkning i ulike problemstillinger og anvende metoder for rehabiliteringsprosesser i sitt arbeid. • kan anvende faglig kunnskap på praktiske og teoretiske problemstillinger. • kan kartlegge og identifisere faglige problemstillinger innen kreftomsorgen og den palliative delen og med utgangspunkt i eget faglig ståsted kunne iverksette tiltak for de pasientene.

Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none">• har forståelse for etiske utfordringer og dilemmaer i arbeid med alvorlig syke mennesker.• har utviklet en etisk grunnholdning og forståelse for hvilke prinsipper som ligger til grunne i arbeid med syke mennesker som ofte befinner seg i en livskrise.• har forståelse og innsikt for å legge til rette for individuelle behov.• kan bygge relasjoner med fagfeller og på fellesfaglig og tverrfaglig plan.• har forståelse for at egen atferd og kommunikasjon som arbeidsmetode vil ha betydning for samarbeide med pasienter og deres pårørende.• har forståelse for betydningen av veiledning på konkrete faglige problemstillinger for egen faglig utvikling.
----------------------------	--

EMNE 1: KREFTSYKDOMMER OG BEHANDLINGSFORMER

Innhold

1. Å få en kreftdiagnose

- 1.1 Eksistensielle utfordringer
- 1.2 Psykiske reaksjoner
- 1.3 Påvirkning av nettverk og omgivelser
- 1.4 Sosiale omveltninger
- 1.5 Myter og ulike forestillinger om kreft

2. Kreftsykdommer

- 2.1 De vanligste kreftsykdommer hos barn og voksne
- 2.2 Behandlingsformer
- 2.3 Kreft som akutt og kronisk sykdom

3. Konsekvenser av sykdom og behandling

- 3.1 Ernæringsforstyrrelser
- 3.2 Nedsatt immunforsvar
- 3.3 Fatigue
- 3.4 Endret selvbilde og seksualitet
- 3.5. Bivirkninger og ettervirkninger av behandling

4. Kreftforebyggende arbeid

- 4.1 Kreftforekomst
- 4.2. Risikofaktorer for å utvikle kreft
- 4.3. Kreftforebygging på ulike nivåer

Læringsutbytte for emne 1

Etter å ha fullført dette emne skal studenten ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om og forståelse for sorg- og krisereaksjoner. • har kunnskap om kommunikasjon til mennesker i krise. • har kunnskap om hva det innebærer å få en kreftdiagnose. Herunder hvordan en kreftdiagnose virker på: <ul style="list-style-type: none"> • pasienten • familien • det sosiale nettverket • vilkår for livsutfoldelse • har kunnskap om kreftsykdommer, ulike behandlingsformer og virkning/bivirkning/seneffekter
-----------------	---

Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskaper om prinsipper for samtale med alvorlig kreftsyke og deres pårørende på praktiske og teoretiske problemstillinger. • kan reflektere over utfordringer ved å imøtekomme behov for trygghet, støtte, informasjon og veiledning for alvorlig kreftsyke- og deres pårørende.
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for hva en kreftdiagnose innebærer i møte med alvorlig kreftsyke pasienter og pårørende. • erkjenner kreftsykdommers utfordringer og betydning i samfunnet.

Arbeidskrav

Det er tre obligatoriske innsendingsoppgaver i dette emnet.

Alle oppgavene må være levert og vurdert til godkjent før studenten kan avlegge eksamen. Hvis ikke alle arbeidskravene er godkjent, vil man automatisk bli avmeldt eksamen, selv om man har meldt seg opp.

Ulike øvingsoppgaver, refleksjonsoppgaver og selvtester brukes som forberedelse til arbeidskrav og eksamen.

Eksamen

Individuell skriftlig 24 timers hjemmeeksamen. Eksamenen er nettbasert. Besvarelsen vurderes av to sensorer. Vurderingsresultatet gis i form av graderte karakterer, fra A til F.

Hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler tillatt unntatt kommunikasjon med andre personer.

Studieomfang

Antall studiepoeng: 10

Litteratur

Dahl, A.A., Fosså, D. og Kiserud, C. (2019) *Kreftoverlevende*. 3. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Grasaas, K.K., Sjørusen, M. og Stordalen, J. (2019). *Fag, etikk og kommunikasjon (for fagskoleutdanningene)*. 3. utg. Oslo: Cappelen Damm

Helgesen, L.A., Grasaas, K.K. og Sjørusen, M. (2016). *Psykologi og sosiologi for fagskoleutdanningene*. 2. utg. Oslo: Cappelen Damm akademisk

Kaasa, S. og Loge, J. H. (2016). *Palliasjon Nordisk lærebok*. 3. utg. Oslo: Gyldendal akademisk.

Reitan, A.M. og Schølberg, T.K. (2017) *Kreftsykepleie, pasient – utfordring – handling*. 4. utg. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

EMNE 2: REHABILITERING

Innhold

1. Rehabilitering og habilitering

- 1.1 Informasjon og bevisstgjøring
- 1.2 Kartlegging og realisering av individuelle mål
- 1.3 Selvstendighet, mestring og funksjonsforbedring
- 1.4 Nyorientering, prognose og diagnose
- 1.5 Flerfaglig og tverrfaglig nettverk

2. Deltakere i rehabiliteringsprosessen

- 2.1 Pasienten
- 2.2 Familien
- 2.3 Barn og unge som pårørende
- 2.4 Det sosiale nettverket
- 2.5 Familiens og nettverkets betydning for rehabiliteringen

3. Samfunnets tilbud og ressurser

- 3.1 Offentlig helsetjeneste innen kreft- og lindrende omsorg
- 3.2 Samfunnets støtte- og hjelpeordninger
- 3.3 Kreftforeningen og andre pasientorganisasjoner

Læringsutbytte for emne 2

Etter å ha fullført dette emne skal studenten ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har innsikt i økonomiske og sosiale støtteordninger som kan være aktuelle for kreftpasienter og deres familier. • har kunnskap om rehabilitering og habilitering av kreftpasienter. • har kjennskap til hvordan offentlig helsetjeneste er organisert innen kreft- og lindrende omsorg. • kjenner til ulike faginstanser i hjelpeapparatet og andre yrkesgrupper innen kreftomsorg og lindrende pleie.
Ferdighet	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan ta initiativ til å organisere og iverksette tiltak i samarbeid med pasienten, pårørende og andre samarbeidspartnere. • kan gjøre rede for kartlegging av pasientens ressurser og for utarbeidelse av individuelle målsettinger. • kan reflektere over familiens og nettverkets betydning for rehabilitering av kreftpasienter.

Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> er i stand til å samarbeide med pasienter og deres pårørende på måter som ivaretar både pasienters og pårørendes mestring og selvstendighet.
----------------------------	---

Arbeidskrav

Det er to obligatoriske innsendingsoppgaver i dette emnet.

Alle oppgavene må være levert og vurdert til godkjent før studenten kan avlegge eksamen. Hvis ikke alle arbeidskravene er godkjent, vil man automatisk bli avmeldt eksamen, selv om man har meldt seg opp.

Ulike øvingsoppgaver, refleksjonsoppgaver og selvtester brukes som forberedelse til arbeidskrav og eksamen.

Eksamen

Eksamenen er nettbasert og går over 24 timer. Besvarelsen vurderes av to sensorer. Vurderingsresultatet gis i form av graderte karakterer fra A til F.

Hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler tillatt unntatt kommunikasjon med andre personer.

Studieomfang

Antall studiepoeng: 10

Litteratur

Dahl, A.A., Fosså, D. og Kiserud, C. (2019) *Kreftoverlevende*. 3. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Grasaas, K.K., Sjørnsen, M. og Stordalen, J. (2019). *Fag, etikk og kommunikasjon (for fagskoleutdanningene)*. 3. utg. Oslo: Cappelen Damm.

Helgesen, L.A., Grasaas, K.K. og Sjørnsen, M. (2016). *Psykologi og sosiologi for fagskoleutdanningene*. 2. utg. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Kaasa, S. og Loge, J. H. (2016). *Palliasjon Nordisk lærebok*. 3. utg. Oslo: Gyldendal akademisk.

Reitan, A.M. og Schølberg, T.K. (2017) *Kreftsykepleie, pasient – utfordring – handling*. 4. utg. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

EMNE 3: LINDRENDE PLEIE OG OMSORG VED LIVETS SLUTT

Innhold

1. Smerte- og symptomlindring

- 1.1 Vanlige symptomer i palliativ fase
- 1.2 Symptomer ved nær forestående død
- 1.3 Medikamentell behandling
- 1.4 Ikke-medikamentell behandling

2. Lindring og velvære

- 2.1. Åndelig og eksistensiell omsorg
- 2.2. Komplementære og alternative metoder
- 2.3. Håp, livskvalitet og sorg
- 2.4. Glede og humor

3. Kommunikasjon

- 3.1 Å se og la seg berøre
- 3.2 Lytting
- 3.3 Mot til samtale

4. Lindrende omsorg i et samfunnsperspektiv

- 4.1 Døden i et historisk perspektiv
- 4.2 Alvorlig sykdom og død i ulike kulturer
- 4.3 Hospicefilosofien
- 4.4 Etske utfordringer i livets siste fase og eutanasi

Læringsutbytte for emne 3

Etter å ha fullført dette emne skal studenten ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om hospicefilosofien. • har kunnskap om de vanligste symptomene i livets siste fase, herunder; åndelige og eksistensielle utfordringer. • har kjennskap til komplementære opplegg og alternative lindringstilbud.
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan diskutere egne holdninger og aktuelle etiske problemstillinger innen lindrende omsorg. • kan gjøre rede for symptomer og tegn og kan iverksette lindrende tiltak ved nær forestående død. • kan gjøre rede for forskjellen på kurativ og palliativ behandling.

Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har mot til å samtale med alvorlige syke pasienter og deres pårørende, ved livets slutt. • kan bidra i planleggingen av en verdig livsavslutning. • kan ta initiativ til samtale om en verdig livsavslutning, med pasient og pårørende.
----------------------------	--

Arbeidskrav

Det er to obligatoriske innsendingsoppgaver i dette emnet.

Alle oppgavene må være levert og vurdert til godkjent før studenten kan avlegge eksamen. Hvis ikke alle arbeidskravene er godkjent, vil man automatisk bli avmeldt eksamen, selv om man har meldt seg opp.

Ulike øvingsoppgaver, refleksjonsoppgaver og selvtester brukes som forberedelse til arbeidskrav og eksamen.

Eksamen

Eksamenen er nettbasert og går over 24 timer. Besvarelsen vurderes av to sensorer. Vurderingsresultatet gis i form av graderte karakterer fra A til F.

Hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler tillatt unntatt kommunikasjon med andre personer.

Studieomfang

Antall studiepoeng: 10

Litteratur

Dahl, A.A., Fosså, D. og Kiserud, C. (2019) *Kreftoverlevende*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Grasaas, K.K., Sjørnsen, M. og Stordalen, J. (2019). *Fag, etikk og kommunikasjon (for fagskoleutdanningene)*. 3. utg. Oslo: Cappelen Damm.

Hanssen, I. (2019) *Helsearbeid i et flerkulturelt samfunn*. 4. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Helgesen, L.A., Grasaas, K.K. og Sjørnsen, M. (2016). *Psykologi og sosiologi for fagskoleutdanningene*. 2. utg. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Kaasa, S. og Loge, J. H. (2016). *Palliasjon Nordisk lærebok*. 3. utg. Oslo: Gyldendal akademisk.

Reitan, A.M. og Schølberg, T.K. (2017) *Kreftsykepleie, pasient – utfordring – handling*. 4. utg. Oslo: Cappelen Damm

EMNE 4: ETIKK, SAMHANDLING OG KOMMUNIKASJON

Innhold

1. Arbeidsmåter i helse- og sosialfag

- 1.1. Aktiv læring og studieteknikk
- 1.2. Teori- og erfaringsbasert kunnskapsutvikling og refleksjon
- 1.3. Helse- og sosialfagenes historie og utvikling
- 1.4. Hvordan verdier styrer praktisk handling
- 1.5. Ethiske prinsipper, teorier og dilemmaer
- 1.6. Yrkesetikk

2. Lovverk, stats- og kommunalkunnskap

- 2.1. Samfunnets og velferdsstatens utvikling, helse- og sosialpolitiske prioriteringer
- 2.2. Aktuelt lovverk
- 2.3. Økonomi og finansiering

3. Kommunikasjon og samhandling

- 3.1. Kommunikasjon i samhandling
- 3.2. Tverrkulturell samhandling og kommunikasjon
- 3.3. Utviklingsteorier og livsløpet
- 3.4. Roller, makt og avmakt
- 3.5. Stress og kriser

Læringsutbytte for emne 4

- Studenten har kunnskap som er felles for yrkesutøvere i helse- og sosialsektoren
- Studenten har forståelse for sentrale normer og verdier i helse- og sosialfagene

Læringsutbytte

Etter å ha fullført dette emne skal studenten ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om egne læreprosesser og studieteknikk. • har kunnskap om lovverket som regulerer helse- og sosialtjenestene. • har kunnskap som er felles for yrkesutøvere i helse- og sosialsektoren. • har breddekompetanse på tvers av yrkesgrense. • har kunnskap om samfunnets og velferdsstatens historiske utvikling, helse- og sosialpolitiske prioriteringer, samt kjent med noen av utfordringene helse- og sosialsektoren står overfor. • kjenner til aktuelle verdier og normer i helse- og sosialfagene. • kjenner til etisk refleksjon. • kjenner til det sentrale innholdet i menneskerettighetene, om ulike menneskesyn, verdier og livssyn. • kjenner til sammenhengen mellom levekår og helse. • har kunnskap om kommunikasjonsprosesser og tverrkulturell kommunikasjon. • har kunnskap om hva taushetsplikten innebærer. • kjenner til veiledningsteori. • har kunnskap om kriseutløsende faktorer og om sorg- og kriseprosesser.
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende internett for å innhente aktuell og kvalitetssikret informasjon. • kan anvende faglig kunnskap om teorier innen helsefag på praktiske og teoretiske problemstillinger. • er i stand til å reflektere over etiske utfordringer. • kan diskutere egne holdninger og etiske problemstillinger. • kan kommunisere med mennesker med ulik evne til kommunikasjon. • kan anvende kunnskap om veiledning og konflikthåndtering på ulike problemstillinger. • kan anvende kunnskap om kriser og forsvarsmekanismer i teoretiske problemstillinger. • kan forklare hva taushetsplikten betyr. • kan gjøre rede for fire vanlige forsvarsmekanismer.
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • er i stand til å reflektere over aktuelle normer og verdier i helse- og sosialfagene. • viser evne til etisk refleksjon. • har forståelse for etiske sider ved taushetsplikten. • har forståelse for utfordringene som ligger i samhandling med mennesker med ulike evner til kommunikasjon. • har forståelse for utfordringer i kommunikasjon med mennesker med ulike kulturell, religiøs eller språklig bakgrunn.

Arbeidskrav

Det er to obligatoriske innsendingsoppgaver i dette emnet.

Alle oppgavene må være levert og vurdert til godkjent før studenten kan avlegge eksamen. Hvis ikke alle arbeidskravene er godkjent, vil man automatisk bli avmeldt eksamen, selv om man har meldt seg opp.

Ulike øvingsoppgaver, refleksjonsoppgaver og selvtester brukes som forberedelse til arbeidskrav og eksamen.

Eksamen

Eksamenen er nettbasert og går over 24 timer. Besvarelsen vurderes av to sensorer. Vurderingsresultatet gis i form av graderte karakterer fra A til F.

Hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler tillatt unntatt kommunikasjon med andre personer.

Studieomfang

Antall studiepoeng: 10

Litteratur

Grasaas, K.K., Sjørnsen, M. og Stordalen, J. (2019) *Fag, etikk og kommunikasjon (for fagskoleutdanningene)*. 3. utg. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Halvorsen, K., Stjernø, S. og Øverbye, E. (2022) *Innføring i helse og sosialpolitikk*. 8. utg. Oslo: Universitetsforlaget.

Hanssen, I. (2019) *Helsearbeid i et flerkulturelt samfunn*. 4. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Helgesen, L.A, Grasaas, K.K. og Sjørnsen, M. (2016) *Psykologi og sosiologi for fagskoleutdanningene*. 2. utg. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

EMNE 5: PRAKSISVURDERING OG FORDYPNINGSOPPGAVE

Emne 5 skiller seg fra de fire andre emnene. Dette emnet, er en fordypning i egen praksis og arbeidshverdag, enten knyttet til nåværende arbeidsplass, eller opp mot tidligere arbeidserfaring.

Du skal i dette emnet undersøke din egen praksis, gjennom å vurdere deg selv og din egen arbeidsplass. Ved å forske på egen praksis, bygges det bro mellom teori og praksis. Det skal være en systematisk undersøkelse av egen praksis, som ikke bare bidrar til å endre, men også til å utvikle forståelsen for praksis. Målet er å knytte teori til praksis, og mot arbeidshverdagen. Dette skal munne ut i en fordypningsoppgave, som du skal levere inn og som er eksamen i dette emnet.

Innhold

1. Vurdering av egen praksis

- 1.1 Kartlegging og læringsmål
- 1.2 Hvordan lære av egen praksis?
- 1.3 Observasjon og logg
- 1.4 Refleksjon og problemstilling

2. Fordypningsoppgave

- 2.1 Hvordan skrive en fordypningsoppgave
- 2.2 Faglig innhold og drøfting

Læringsutbytte for emne 5

Overordnet mål for emne 5

- Studenten oppnår en helhetlig forståelse av sammenhengen mellom yrkest teori og yrkespraksis
- Studenten har en forståelse for hvordan teoretisk kunnskap brukes i praksis

Læringsutbytte

Etter å ha fullført dette emne skal studenten ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om fagfeltet for utdanningen og tilstrekkelig kunnskap om bruker/pasient til å arbeide som profesjonell yrkesutøver. • har kunnskap om fagtemaet som hun/han har fordypet seg i, gjennom fordypningsoppgaven.
-----------------	--

Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reflekterer over sammenhengen mellom teori og praksis. • kan etablere og vedlikeholde relasjoner med brukere/pasienter og pårørende. • kommuniserer med brukere/pasienter på en respekt- og omsorgsfull måte. • er i stand til å formulere en problemstilling i forbindelse med fordypningsoppgaven. • er i stand til å analysere og drøfte en faglig problemstilling. • kan gjøre rede for fagtemaet som hun/han har fordypet seg i, gjennom fordypningsoppgaven.
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • arbeider med brukere/pasienter på en omsorgsfull måte, noe som dokumenteres i en samtale mellom student og lærer. • er i stand til å gjennomføre og levere en praktisk-teoretisk fordypningsoppgave innen et selvvalgt tema. • har forståelse for betydningen av faglig veiledning og vilje til å ta imot faglig veiledning på konkrete arbeidsoppgaver og for egen faglig utvikling. • har forståelse for betydningen av kommunikasjon, og samhandling med fokus på brukers/pasients mestring og ressurser.

Gjennomføring av emne 5

Det er satt tidsfrister for innlevering av arbeidskrav, og fordypningsoppgaven leveres inn som avsluttende eksamen på slutten av studiet.

Vi ønsker at du skal reflektere over din egen yrkesutøvelse og hvilke konsekvenser ny kunnskap har å si for deg og din arbeidshverdag. Målet er å bygge bro mellom teori og praksis. Det skal være en systematisk undersøkelse av egen praksis, som ikke bare bidrar til å endre, men også til å utvikle forståelsen for praksis.

Arbeidskravene handler om å kartlegge egne styrker og svakheter knyttet til yrkesrollen, samt hvilke muligheter og utfordringer som studenten ser kan være på arbeidsplassen sin. Du skal stille deg spørsmålet: Hva er jeg god på? Hva trenger/ønsker jeg å lære mer om, for så å finne relevant teori og at teori samspiller med reelle praksissituasjoner.

Arbeid med fordypningsoppgave

Problemstillingen i fordypningsoppgaven utarbeides på bakgrunn av vurderingene av egen praksis, og med utgangspunkt i læringsmålene studentene har satt seg.

Tema i fordypningsoppgaven må være relevant relatert til det faglige innholdet i:

- Emne 1 Etikk, samhandling og kommunikasjon
- Emne 2 Kreftsykdommer og behandlingsformer
- Emne 3 Rehabilitering

- Emne 4 Lindrende pleie og omsorg ved livets slutt

Når fordypningsoppgaven er ferdigstilt, skal den leveres inn som en eksamen.

Arbeidskrav

Det er fem obligatoriske innsendingsoppgaver i dette emnet. Alle oppgavene må være levert og vurdert til godkjent før studenten kan avlegge eksamen.

Hvis ikke alle arbeidskravene er godkjent, vil man automatisk bli avmeldt muligheten til å levere fordypningsoppgaven.

Ulike øvingsoppgaver, refleksjonsoppgaver og selvtester brukes som forberedelse til arbeidskrav og eksamen.

Eksamen

Eksamenen er levering av fordypningsoppgaven med et omfang på 5000 ord (+/- 10%).

Besvarelsen vurderes av to sensorer. Vurderingsresultatet gis i form av graderte karakterer fra A til F.

Studieomfang

Antall studiepoeng: 20

Litteratur

Det er ikke noe nytt pensum i dette emnet. Emnet bygger på tidligere pensumlitteratur fra emne 1-4. Det forutsettes at studenten benytter pensumlitteratur fra de ulike emnene for å underbygge sitt arbeid i praksis og i fordypningsoppgaven.

UNDERVISNINGSFORMER OG LÆRINGSAKTIVITETER

Undervisningsformer

Undervisningen foregår via vår læringsplattform (heretter kalt nettskolen) og er basert på faglig arbeid med ulike problemstillinger.

Utdanningen foregår som nettundervisning der lærer og student er fysisk og/eller tidsmessig adskilt, men likevel står i et kommunikasjonsforhold til hverandre via internett.

Hos MedLearn kommuniserer studenter, lærere og skolens administrasjon med hverandre elektronisk.

Gjennom diskusjoner (digitale klasserom), webinar- og videochatløsninger og meldingssystem har studenten tilgang til et faglig og sosialt miljø som kontinuerlig står til disposisjon.

Nettskolens innhold

Nettskolen tilsvarende studentenes Campus. Det er i nettskolen at all tilgang på lærestoff ligger med tilhørende læringsaktiviteter. Lærestoffet er plukket ut, satt sammen og forfattet av Medlearns lærere og faglig ansvarlig redaktør har kvalitetssikret at innholdet dekker læringsutbyttebeskrivelsene.

Utdanningen er delt inn i fem emner, hvor arbeidskravene i et emne må fullføres før man påbegynner det neste. For hvert emne er det en studieveiledning med læringsutbyttebeskrivelser, gjennomgang av fagstoffet, oppgaver og referanser til læremidler. Hvert emne er delt inn i moduler med tilhørende arbeidskrav. Disse skal løses og vurderes til bestått av lærer innen studenten kan arbeide videre med neste emne. Studieveiledningen veileder studenten gjennom emnet og fungerer som lærerens «stemme» i undervisningen. Særlig viktig er det at studenten på denne måten får hjelp til å strukturere fagstoffet i utdanningen.

Etter hvert som studenten arbeider seg gjennom det gitte innholdet i et emne, vil man se godkjente arbeidskrav under Karakterer. Slik vil studenten til enhver tid ha oversikt over egen progresjon.

Emnene bygger på hverandre og pensum fra tidligere emner i studiet, kan benyttes i eksamensoppgavene og av studenten i sine oppgavebesvarelser.

Webinarer

Studentene inviteres til å delta på ulike typer webinarer:

- I de praktiske webinarene tar vi opp vanlig stilte spørsmål knyttet til det å studere på nett og studentrollen. Webinarene omhandler bla informasjon om studiet generelt, om det å skrive oppgaver og kildebruk (kildehenvisning) og spørsmål knyttet til eksamen.
- Fagwebinarene er i regi av lærer. Ved å delta aktivt på fagwebinarene, vil pensum bli mer levende og lettere å knytte opp mot arbeidet som studenten utfører i hverdagen.

I disse webinarene er fokus på sentrale begreper i pensum. Her knyttes teorien til praksis og det blir diskusjon og refleksjon rundt situasjoner fra praksis som har betydning for det faglige innholdet og som det jobbes med i hvert enkelt emne. Disse webinarene er koblet opp mot læringsutbyttebeskrivelser og arbeidskravene i gjeldende emne.

Læringsaktiviteter

Øvings- og refleksjonsoppgaver

Alle moduler vil inneholde øvings- og refleksjonsoppgaver som måler forståelse ved at studentene enten får en umiddelbar tilbakemelding og løsningsforslag/veiledning eller gjennom å reflektere over noe, og på den måten knytte fagstoffet til sin egen hverdag eller arbeidsoppgaver. Slik kan studenten arbeide selvstendig, systematisk og samarbeidsorientert med en problemstilling/oppgave. Studentene kan i tillegg diskutere oppgaver og løsninger i diskusjoner for hvert enkelt emne.

Selvtester

Selvtester blir brukt i de ulike modulene. Selvtestene gir studenten mulighet til fortløpende å kontrollere at hun/han har oppfattet fagstoffet og forstått aktuelle begreper og uttrykk. Automatiske tilbakemeldinger/løsninger (noen i form av henvisning til pensum) blir benyttet.

Caseoppgaver

I utdanningen vil det bli benyttet caseoppgaver. Et case skaper gjenkjennelse ved at man klarer å identifisere seg med caset. Et case kan være et tilfelle, hendelse eller en situasjon. Caset er virkelighetsnært og beskriver ofte noe som har hendt. Ofte beskriver caset en situasjon med problem(er), hvor beslutninger skal fattes. Ofte er situasjonen knyttet til flere aktører som har ulike interesser, noe som gjør beslutningstakingen krevende.

Diskusjoner

I hvert enkelt emne kan studentene opprette diskusjoner. Her kan man både stille spørsmål, få hjelp og hjelpe andre på det stedet man er i studieløpet. Det vil også inngå fastsatte diskusjonsoppgaver i emnene, hvor tema er forhåndsbestemt.

Arbeidskrav (innsendingsoppgaver) som vurderes av faglærer

Studentene skal gjennom obligatoriske innsendingsoppgaver som omfatter tematikk og lærestoff som er ment å dekke læringsmålene for modulen samt de mest vesentlige temaene som tas opp i modulen. Innsendingsoppgavene er den mest omfattende type av oppgaver, og kommer på slutten av hver modul. Innsendingsoppgavene skal også forberede studenten for eksamen.

Besvarelser på innsendingsoppgavene vurderes av faglærer til godkjent/ikke godkjent med skriftlig tilbakemelding. Det er forventet en gjennomsnittlig responstid fra lærer på 2-4 virkedager. Dersom studenten ikke får godkjent en besvarelse, har studenten mulighet til å omarbeide besvarelsen i tråd med lærerens tilbakemelding.

Studenten må vise forståelse for og kunne anvende fagteorien og henvise til kilder brukt i arbeidet med de obligatoriske oppgavene. Gjennom å løse oppgavene sikres kontroll og refleksjon omkring pensumstoffet.

Studenten har anledning til å ta kontakt med læreren hvis han/hun har problemer eller spørsmål. Læreren gir da hensiktsmessig veiledning slik at studenten kan komme videre.

Alle arbeidskrav og innsendingsoppgaver skal være utført og vurdert til godkjent før studenten kan avlegge eksamen.

VEILEDNING OG OPPFØLGING

Nettlærers oppfølging av studenter

Hver enkelt student får tildelt en lærer som i hovedregel følger en gjennom hele studieløpet. Læreren er ansatt til å drive den faglige oppfølgingen av studentene. Undervisningen foregår i hovedsak via nettskolen, men andre digitale verktøy benyttes også.

Veiledningsarbeidet består i å:

- Gi tilbakemelding/veiledning på innsendte oppgavebesvarelser.
- Svare på henvendelser fra studentene via meldingssystemet, e-post, telefon eller videosamtale.
- Opprette og delta i diskusjoner og formidle informasjon via kunngjøringer, gruppemeldinger ol.
- Benytte nødvendige digitale verktøy for å kunne bidra til at læring skjer hos studentene. Dette inkluderer blant annet gjennomføring av webinarer eller produksjon av videosnutter

Studentveileders oppfølging av studenter

Hver enkelt student får tildelt en studentveileder som følger en gjennom hele studieløpet. Studentveileder administrer alt det praktiske underveis i studiet. Alle henvendelser av praktisk art kan rettes til studentveileder.

Studentene får tilgang til nettskolen og et eget informasjonsemne før studiestart. Det opprettes et eget studentfelleskap hvor studentene kan stille spørsmål og bli kjent med medstudenter før oppstart. Her vil studentveileder være tilgjengelig.

Studenter som blir liggende etter med studieprogresjonen, blir fulgt opp av studentveileder. Studentveileder har ansvar for å formidle relevant informasjon via kunngjøringer og meldinger i nettskolen, samt legge inn viktig informasjon i kalenderne.

VURDERINGSORDNINGER

Vurdering innebærer at resultatet av utdanningen vurderes i lys av de læringsutbyttene som er formulert i studieplanen. Undervisning i nettskolen, selvstudium, arbeidskrav og eksamener leder frem til oppnåelse av læringsutbyttene.

Hvert emne har et varierende antall arbeidskrav som vurderes til godkjent/ikke godkjent, og avsluttende eksamener med en karakterskala fra A-F.

Vurderingsordningene skal vise og dokumentere:

- studentens læringsutbytte i forhold til de utbyttene som er formulert i studieplanen
- studentens helhetlige kompetanse etter fullført utdanning

Vurdering vil ha ulike formål, blant annet å:

- informere studenten og eventuelt lærer og opplæringssted i arbeidet fram mot et læringsmål, om hvor langt studenten er kommet i utvikling mot et læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse
- veilede, motivere og utvikle studenten
- motivere læreren til kontinuerlig å vurdere sin undervisnings- og veiledningspraksis
- informere samfunnet, arbeidslivet og utdanningsinstitusjoner om hvilken kompetanse studenten har oppnådd

Det skiller mellom to hovedtyper av vurdering:

1. **Vurdering underveis** har til hensikt å informere og motivere studenter og lærere i arbeidet med å nå læringsutbyttene. Vurderingen blir ivaretatt gjennom de obligatoriske arbeidskravene som studenten sender til læreren
2. **Avsluttende vurdering** kommer til uttrykk i eksamenskarakter etter avlagt eksamen

Arbeidskravene

Følgende antall arbeidskrav gjennomføres i hvert emne, i form av innsendingsoppgaver:

Emnenavn	Arbeidskrav	Vurdering
Kreftsykdommer og behandlingsformer	3 innsendingsoppgaver	Godkjent/ikke godkjent
Rehabilitering	2 innsendingsoppgaver	Godkjent/ikke godkjent
Lindrende pleie og omsorg ved livets slutt	2 innsendingsoppgaver	Godkjent/ikke godkjent
Etikk, samhandling og kommunikasjon	2 innsendingsoppgaver	Godkjent/ikke godkjent
Praksisvurdering og fordypningsoppgave	5 innsendingsoppgaver	Godkjent/ikke godkjent

Les mer om arbeidskravene under Undervisningsformer og læringsaktiviteter.

Eksamener

Hver av de fire første emnene avsluttes med en eksamen. I emne 5 er det innlevering av fordypningsoppgaven som er eksamen (avsluttende vurdering):

Emnenavn	Eksamensform	Starttidspunkt	Vurdering
Kreftsykdommer og behandlingsformer	24 timers individuell hjemmeeksamen	03.12.2024, 12:00	Karakter A til F
Rehabilitering	24 timers individuell hjemmeeksamen	13.03.2025, 12:00	Karakter A til F
Lindrende pleie og omsorg ved livets slutt	24 timers individuell hjemmeeksamen	12.06.2025, 12:00	Karakter A til F
Etikk, samhandling og kommunikasjon	24 timers individuell hjemmeeksamen	28.10.2025, 12:00	Karakter A til F
Praksisvurdering og fordypningsoppgave	Levering av fordypningsoppgaven	Våren 2026	Karakter A til F

MedLearn tar forbehold om at vurderingsformer (type eksamen) kan bli endret ved revideringer av studiet.

Eksamensvurdering

Eksamensbesvarelser vurderes av kvalifiserte sensorer. MedLearn skal sikre at studentenes kunnskap, ferdigheter og generelle kompetanse blir prøvd og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte. Vurderingen skal sikre det faglige nivået ved utdanningen (jf. Fagskoleloven § 21). Eksamensinformasjon finner du på <https://medlearn.no/alt-om-studier/eksamen/>

Oppmelding til eksamen

Studenten må selv melde seg opp til de aktuelle eksamener. Oppmelding til eksamen er fortløpende og innenfor gitte frister. Studenten får tilsendt en bekreftelse på eksamensoppmeldingen. Bekreftelsen inneholder informasjon om tidspunkt. Studentene vil finne nødvendig informasjon knyttet til oppmelding i nettskolen. Selve eksamenen gjennomføres i eksamensplattformen Wiseflow.

Merk: Man vil automatisk bli avmeldt eksamen man har meldt seg opp til, hvis ikke arbeidskravene er

godkjent av lærer en uke før eksamensdatoen.

Karaktersystem

Vurderingsuttrykket ved avsluttende vurdering, eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering er godkjent/ikke godkjent eller en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og med F for ikke bestått. I den graderte karakterskalaen fra A til F gir karakteren C uttrykk for en jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder, og karakteren A for en fremragende prestasjon som klart utmerker seg.

Vurderingsuttrykkene som benyttes for den graderte skalaen er:

Karakter A:

Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Studenten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet. Over middels grad av måloppnåelse. Studenten har svært gode kunnskaper, ferdigheter og holdninger.

Karakter B:

Meget god prestasjon som ligger over gjennomsnittet. Studenten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet. Over middels grad av måloppnåelse. Studenten har meget gode kunnskaper, ferdigheter og holdninger.

Karakter C:

Gjennomsnittlig prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Studenten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene. Middels grad av måloppnåelse. Studenten har gode kunnskaper, ferdigheter og holdninger.

Karakter D:

Prestasjon under gjennomsnittet, med en del vesentlige mangler. Studenten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet. Studenten har nokså gode kunnskaper, ferdigheter og holdninger.

Karakter E:

Prestasjonen som tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Studenten viser liten vurderingsevne og selvstendighet. Under middels grad av måloppnåelse. Studenten har oppfylt minimumskravene som stilles til kunnskaper, ferdigheter og holdninger.

Karakter F:

Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Studenten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet. Studenten har ikke bestått på grunn av vesentlige mangler når det gjelder kunnskaper, ferdigheter eller holdninger.

Begrunnelse for karakterfastsetting

Eksamensbesvarelsen vurderes av intern og ekstern sensor. En kandidat har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen på sin eksamensbesvarelse. Ref. [Forskrift om fagskoleutdanning ved Medlearn § 6-8](#)

Klage på eksamenskarakteren

En kandidat kan klage på eksamenskarakteren. Klagen skal være skriftlig og må være framsatt innen tre uker etter at studenten er blitt gjort kjent med, respektive har kunnet gjøre seg kjent med eksamensresultatet ref. [Forskrift om fagskoleutdanning ved Medlearn § 6-9](#)

Vitnemål

Studenter som har fullført fagskolen i samsvar med krav fastsatt i studieplanen, får vitnemål/Vocational Diploma med karakterer etter bestemmelser som fremgår av [MedLearns](#) eksamensreglement.

Alle eksamener og arbeidskrav må være vurdert til godkjent/ståkarakter før karakterutskrift/vitnemål utstedes.

Skikkethetsvurdering

Det stilles krav til skikkethetsvurdering gjennom hele utdanningen jf. § 28 [Kap. 5 i Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning](#) (fagskoleforskriften). Skikkethetsvurdering skal inngå i en helhetsvurdering av studentens forutsetninger for å kunne fungere i yrket.

SAMLET OVERSIKT OVER LÆREMIDLENE

Pensum, obligatorisk litteratur

Dahl, A. A, Fosså, D. og Kiserud, C. (2019) *Kreftoverlevende*. 3. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Grasaas, K. K, Sjørnsen, M. og Stordalen, J. (2019) *Fag, etikk og kommunikasjon (for fagskoleutdanningene)*. 3. utg. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Halvorsen, K, Stjernø, S. og Øverbye, E. (2022) *Innføring i helse og sosialpolitikk*. 8. utg. Oslo: Universitetsforlaget.

Hanssen, I. (2019) *Helsearbeid i et flerkulturelt samfunn*. 4. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Helgesen, L. A, Grasaas, K. K. og Sjørnsen, M. (2016) *Psykologi og sosiologi for fagskoleutdanningene*. 2. utg. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Kaasa, S. og Loge, J. H. (2016). *Palliasjon Nordisk lærebok*. 3. utg. Oslo: Gyldendal akademisk

Reitan, A. M. og Schølberg, T. K. (2017) *Kreftsykepleie, pasient – utfordring – handling*. 4. utg. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Lenker:

Helse- og omsorgstjenesteloven. Lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-30>

Helsepersonelloven. Lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-64>

Pasient- og brukerrettighetsloven. Lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasient- og brukerrettigheter. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-63>

Psykisk helsevernloven. Lov 2. juli 1999 nr. 62 om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-62>

Spesialisthelsetjenesteloven. Lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-61>

Fagforbundet (u.å.) *Forside*. Tilgjengelig fra: <https://www.fagforbundet.no/> (Hentet: 21. juli 2020).

FN-sambandet (u.å.) *FNs verdenserklæring om menneskerettigheter*. Tilgjengelig fra: <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/Menneskerettigheter/FNs-verdenserklæring-om-menneskerettigheter> (Hentet: 21. juli 2020).

Anbefalte litteratur

Anbefalte læremidler er ikke en del av pensum. På den annen side er det ofte smart å lese fagstoff som handler om aktuelle temaer, beskrevet og problematisert av ulike forfattere og fagpersoner.

Bugge, K.E., Eriksen, H. og Sandvik, O. (2008) *Sorg*. Bergen: Fagbokforlaget. Kapitlene 1, 2, 6, 8, 9 og 10.

Carlenius, S. (2008) *Omsorg ved livets slutt. Møter med pasienter og pårørende*. Bergen: Fagbokforlaget.

Fosså, S.D., Loge, J.H. og Dahl, A.A. (2011) *Kreftoverlevende. Ny kunnskap og nye muligheter i et langtidsperspektiv*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag. Kapitlene 1, 2, 3, 4, 5, 8 og 11.

Fugelli, P. (2010) *Døden, skal vi danse?* Oslo: Universitetsforlaget.

Håtun, A.S. (2008) *Livslust. Om å møte og mestre motgang*. Oslo: Aschehoug forlag.

Myskja, A. (2010) *På vei mot en integrert medisin. En innføring i komplementær og alternativ behandling*. Bergen: Fagbokforlaget. Kapitlene 1, 3, 4, og 8.

Tveiten, S. (2007) *Veiledning – mer enn ord*. Bergen: Fagbokforlaget.

Vinnes, B. og Myskja, A. (2008) *Kampen om håpet. En bok om livshjelp*. Bergen: Fagbokforlaget.